

telegramu do velkých měst uvedeno též označení ulice a číslo domu nebo místo těchto údajů nebo jednoho z nich zaměstnání adresátovo (druh podniku) nebo jiný vhodný údaj, je-li toho třeba. Že toto ustanovení, stanovící náležitosti adresy telegramu, třebaž ukládá odesilateli telegramu určité povinnosti, jest nezbytno v zájmu řádného chodu ústavu, o tom nemůže býti sporu. Ostatně naznačuje to také jasně samo citované ustanovení mluvící o údajích potřebných k tomu, aby bylo lze telegram správně dodati bez zvláštního pátrání a poptávek. Ale pak nutno uznati, že citované ustanovení telegrafního řádu nevybočuje nikterak z mezí ústavového řádu, neboť je to předpis nezbytný pro řádný chod a provoz tohoto veřejného ústavu.

Pokud jde o předpis odst. 6, § 10 telegrafního řádu, který stanoví, že místo plného jména adresátova a označení jeho bydliště nebo sídla může odesílatel užiti zkrácené nebo smluvené telegrafní adresy zapsané u dodávacího úřadu, a že za zapsanou telegrafní adresu zapravuje se poplatek uvedený v telegrafním sazebníku, je to ustanovení pouze fakultativní, dávající zájemci určité výhody mimo rámec všeobecné úpravy. Na zájemci pak je, aby sám se rozhodl o tom, zda chce používatí těchto zvláštních výhod neb zda na ně nereflktuje. Nelze proto ani v tomto ustanovení shledati předpis, který by ukládal zájemci při monopolním rázu ústavu povinnosti přesahující rámec ústavového řádu, neboť nikdo nemůže býti nucen, aby proti své vůli žádal o zápis zkrácené adresy. Neučiní-li to, musí ovšem zachovati všeobecné předpisy v odst. 1 a 2, § 10 uvedené.

Nález ze dne 6. září 1938, č. 2591/35-4.

Pro posouzení otázky, zda zjištěné zvýšení cen předmětů potřeby je podle vl. nař. č. 27/1934 Sb. bezdůvodné, přicházejí v úvahu pouze individuální poměry požadovatele; je proto zejména nerozhodné, že se snad v jiných podnicích nebo na burse prodávají tytéž předměty za ceny vyšší.

Vládní nařízení č. 27/1934 Sb. jednající o opatřeních proti bezdůvodnému zdražování normuje v § 1, odst. 1 povinnost politických úřadů a na jich vyzvání obcí bdíti nad tím, aby předměty a úkony potřeby nebyly bezdůvodně zdražovány. Podle § 2, odst. 1, bod 1 má býti pro správní přestupek potrestán, kdo za předměty nebo úkony potřeby požaduje nebo sobě nebo jinému dává poskytnouti cenu bezdůvodně zvýšenou, a to podle § 3 okresním úřadem — nejde-li o čin trestný soudně.

Podle odst. 2 cit. § 2 rozhoduje úřad o tom, jde-li o bezdůvodné zvyšování cen, podle volného uvážení všech okolností v rámci směrnic vydaných příslušným zemským úřadem.

Těmito předpisy se tedy zakazuje bezdůvodné zdražování, čili bezdůvodné zvyšování cen. To znamená, že zásadně nikdo nesmí za předměty nebo úkony potřeby požadovati více, než za ně požadoval až dosud. Z této zásady je připuštěna výjimka jediná

tam, kde k takovému zvýšení cen je zákonný důvod. Co lze uznati za takovýto zákonný důvod, se podává z povahy věci — může jimi na jedné straně býti okolnost, že dosavadní cena byla příliš nízká, byla podkalkulovaná, t. j. tedy že byla nižší než souhrn pořizovacích a režijních nákladů s připočtením občanského zisku, může jím však také býti skutečnost, že se pořizovací nebo režijní náklady později zvýšily. Je tedy zřejmo, že citované nařízení je vybudováno na myšlence, že zákonný důvod připouštějící zvýšení dosavadních cen dlužno posuzovati u každého zeizovatele podle jeho vlastních, individuálních výrobních, resp. obchodních a prodejních poměrů a že za takovýto zákonný důvod nelze zejména uznati okolnost, že snad v jiných podnicích nebo na burse se tytéž předměty potřeby prodávají draže neb že za tytéž úkony potřeby se požadují ceny vyšší. Stejně ovšem nelze za takovýto zákonný důvod uznati, že ceny dotčené potřeby mají tendenci stoupající, dokud se stoupnutí to neprojevílo ve zvýšeném nákladu pořizovacím nebo v režii. Risiko možných ztrát při obchodech jiných lze pak uznati nejvýš za kalkulační položku režijní.

Nález ze dne 11. října 1938, č. 903/35-4.

1. Právo nahlédnouti do spisu ve smyslu § 23, odst. 1 spr. ř. č. 8/1928 je samostatným právem, o němž se rozhoduje ve zvláštním správním procesu výměrem ve smyslu § 72 nař. č. 8/1928.

2. Právo nahlédnouti do spisu ve smyslu § 23, odst. 1 spr. ř. č. 8/1928 náleží jen tomu, kdo byl stranou ve správním řízení, jehož se spis týká; toto právo náleží mu však i k hájení jeho právních zájmů mimo toto správní řízení.

3. Úřadem, který rozhoduje o právu strany nahlédnouti do spisu ve smyslu § 23, odst. 1 spr. ř. č. 8/1928, je nejen úřad, který určité rozhodnutí vydal, nýbrž též jiný úřad, o jehož spis jde, pokud je spis u něho.

Ustanovení odst. 1, § 23 nař. č. 8/1928 Sb. zakládá nepochybně za určitého předpokladu právní nárok pro strany na nahlédnutí do spisů (arg. slova: »úřad je povinen dovoliti stranám...«). Tento předpis, pojímaný zcela izolovaně, mohl by býti vykládán tak, že se jím poskytuje právní nárok na nahlédnutí do spisu stranám v určitém řízení správním, a to výlučně k obraně jejich právních zájmů v témž správním procesu. Kdyby tomu tak bylo, pak bylo by arci nutno míti za to, že rozhodnutí o právu nahlédnouti do spisu má povahu rozhodnutí, vyvolaného projednáváním určité věci a učiněného úřadem za řízení, takže by důsledně bylo odvolání proti němu ve smyslu § 74, odst. 3 nař. č. 8/1928 Sb. možné jen tenkrát, kdyby bylo výslovně připuštěno. Ježto pak citované nařízení č. 8/1928 Sb. výslovně odvolání takové nikde nepřipouští, znamenalo by to, že proti rozhodnutí o právu nahlédnouti do spisu bylo by si možno stěžovati ve shodě s ustanovením § 74, odst. 4 nař. č. 8/1928 Sb. jen v odvolání do rozhodnutí, jímž se vyřizuje věc v dotyčném řízení projednávána. Pak by ovšem